

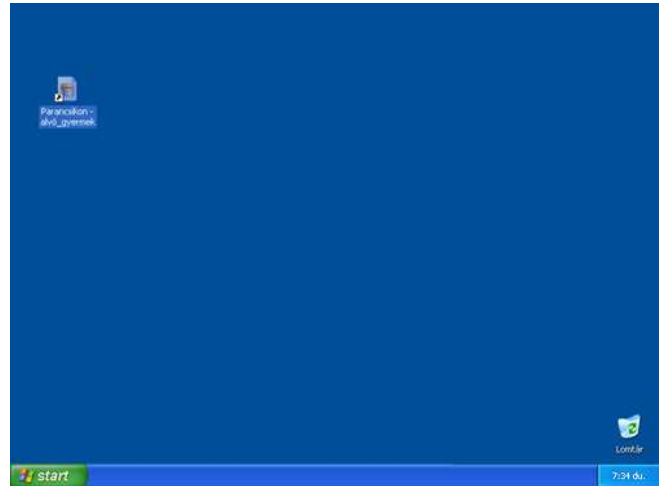
Számítógép használata

1. Ki-bekapcsolás

2. Operációs rendszer

(számítógép legfőbb kezelő szerve, e nélkül nem működnek a programjaink)

- Grafikus
- EGÉR (ma: **érintő képernyő**, interaktív tábla, jövő: beszéd, mozdulat, gesztikuláció)
- Ikonok (kisképek → hivatkozás → egy-egy programra)
- START menü
- Tálca, Asztal

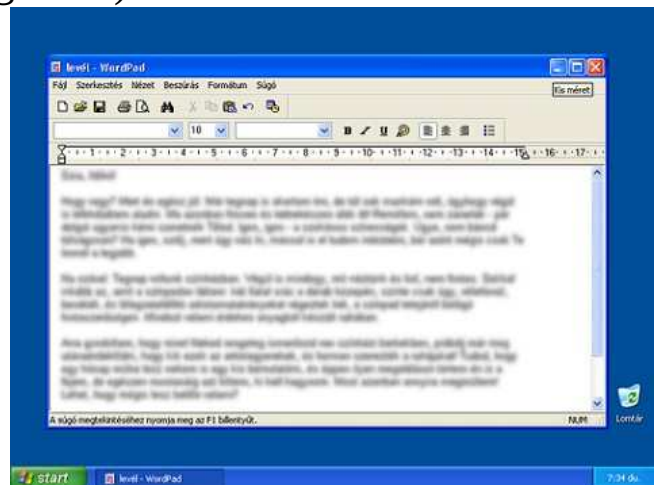

3. Ablak (panel) felépítése

-

4. Program ablak részei

- Minden program ablakban fut
- Menüsor
- Eszköztár vagy Szalag
- Munkaterület
- Görgetősáv
- Állapotsor

SZÖVEGDOBOZ	LISTADOBOZ	RÁDIÓGOMB
Ebbe a sorba adatokat tudunk beírni	A dobozban felsorolt elemek közül választhatunk	Több lehetőség közül pontosan egy elemet tudunk kiválasztani

5. Programokban szereplő párbeszéd ablakok

LÉPTETŐ
A nyilacskákkal értéket lehet változtatni

LEGÖRDÜLŐ LISTA
A nyilakra kattintva megjelenik a választási lehetőséget tartalmazó lista

NYOMÓGOMB
Lehetőséget add a hozzárendelt műveletek elvégzésére.

KIVÁLASZTÓGOMB
Több lehetőség közül több elemet is tudunk kiválasztani

6. Egér használat

1x egyszer kattint

2x kétszer kattint

f folyamatos

Scroll gomb

További gombok

bal

jobb

Görgető

Csak akkor hasznos, ha támogatja egy – egy program

7. Operációs rendszerek (főbb)

- PC kategória
 - i. Windows (~~XP~~; Windows 7, W8.1 **W10**)
 - ii. Linux (Sulix, **Ubuntu**, Suse...)
 - iii. Apple MAC
- Okos telefon, táblagép
 - i. iOS
 - ii. Android
 - iii. Windows 8.1, W10?

8. Operációs rendszer grafikusrendszerei

- A Windows és a MAC-nek csak grafikuskörnyezete van,
- Linuxnál ez elhagyható (parancssoros környezet – csak gyakorlott felhasználóknak – szerver számítógépben) vagy cserélhető
- Minden grafikus környezet kinézete megváltoztatható, ezeket (*általában*) **bőröknek, skineknek, (Windows) Témáknak** hívjuk.

9. Kiegészítés:

A Windows operációsrendszer rendszer meghajtójában lévő: **C:\Felhasználó\Dokumentum** vagy **C:\User\Dokumentum** könyvtárat NE használjuk. Helyette legyen egy másik, dokumentumok mentésére, tárolására használt meghajtó(k) (**D:**).

Könyvtár és File kezelés

Könyvtár és filok fogalma

1. Tárolás megjelenítése: Könyvtárszerkezetben, fileban

2. Kezelés:

- a. egyablakos: Windows Intéző
- b. kétablakos: Total Commander

Sajátgép

3. Mappa – Directory (dir) – Könyvtár – (alkönyvtár)

Amiben a dokumentumainkat összegyűjtjük

- Sajátgép – gyöker könyvtár
- Meghajtók – partíció – gyűjtőkönyvtár
- Mappa, Könyvtár

4. Könyvtárszerkezet (hierarchikus)

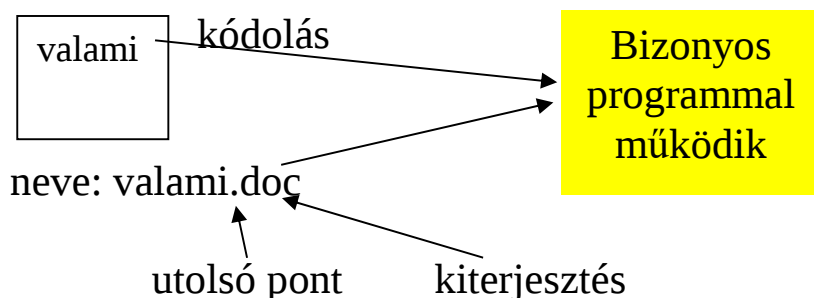
A mappáink, és állományainkat rendezett elhelyezésre szolgáló szerkezet

5. Filok, állományok

- Programok és kapcsolódó állományok
- Dokumentumaink, amelyeket elkészítünk pl.:

- Szöveges (*.txt, *.doc, ...)
- Weblap (*.html, ...)
- Táblázat (*.xls, ...)
- Képek (*.bmp, *.gif, *.jpeg, *.jpg, ...)
- Comenius logo (*.lgp, *.imp)

(* a bármit jelenti, helyére tetszőleges file név helyettesíthető)

A file neve maximum 255 karakter lehet pontokkal, szóközzel együtt

Könyvtár és file kezelés műveletei

1. A könyvtár és file kezelés programjai:

- Windows Intéző (elődje: DOS Commander (Shell))
- Total Commander (elődje: Norton Commander NC)
- Az előbbi valamelyik klónja (rengeteg van)

2. Kijelölés (műveletek többnyire a kijelölésnek meg kell előznie)

- egérrel
- **SHIFT** folyamatos kijelölés
- billentyűzettel
- **CTRL** nem összefüggő kijelölés

3. A **fizikai tárolás** szempontjából könyvtárak speciális állományok (**kiegészítés**)

Tartalmuk a könyvtárban található könyvtárak és állományok nevei, valamint a háttértáron való megtalálásuk címei. Így nem meglepő, hogy a műveletek többnyire megegyeznek (nem csak nevükben!).

4. Könyvtár kezelés műveletei

- Új mappa
- Könyvtár váltás
- **Javítás (átnevezés)**
- **Törlés**
- **Másolás, áthelyezés**

5. File kezelés műveletei

- Állomány készítése valamilyen programmal
- Állomány megnyitása
- **Javítás (átnevezés)**
- **Törlés**
- **Másolás, áthelyezés**

Műveletek (kijelölés után):

	Billentyűzettel	Helyi menü 	Egérrel
Másolás	CTRL + C	Másolás	CTRL + vonszolással
Kivágás	CTRL + X	Kivágás	vonszolással
Beillesztés	CTRL + V	Beillesztés	-
Törlés	Delete	Törlés	kukába vonszolás
Átnevezés		Átnevezés	névre kattintással

A **Másolás**, **Kivágás** művelethez a rendszer vágólapot használ

Új Mappa gombbal új könyvtárat lehet készíteni

Könyvtárba belépés 2* **kilépés:** **Backspace** vagy elérési útvonal sávban

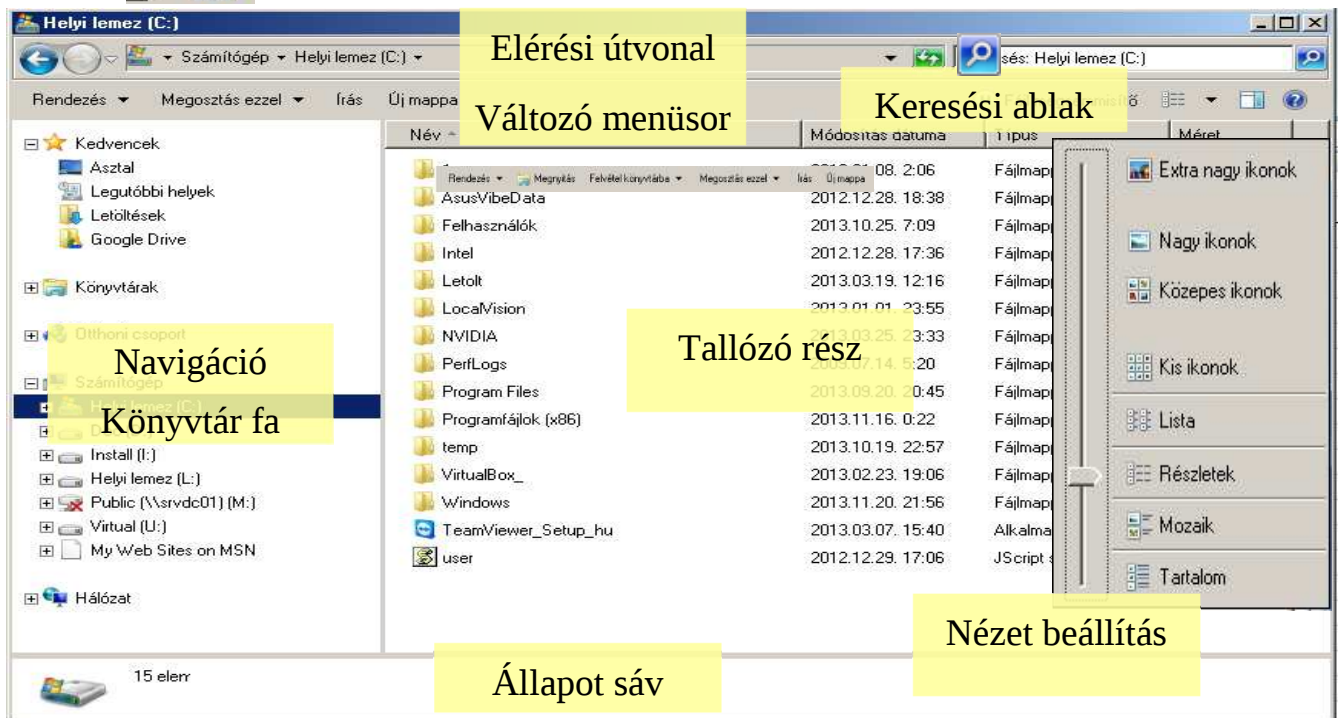
Windows Intéző

(egy ablakos)

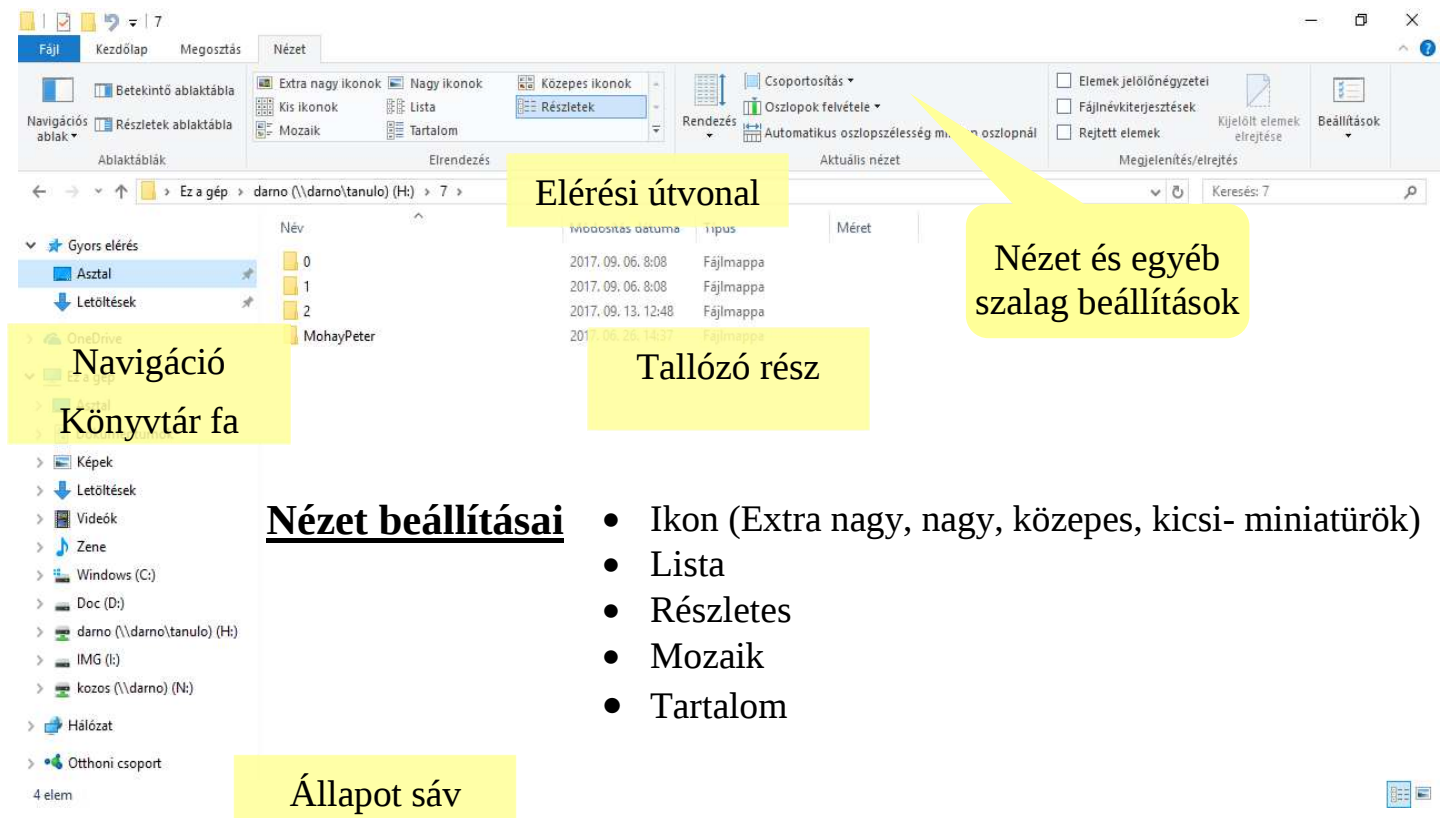
A Windows Intéző a fájl- és mappakezelést megkönnyítő segédprogram. Felépítését tekintve hasonlít a korábbi Windows verziók fájlkezelőjéhez: kettéosztott ablakában baloldalt a háttértároló(k) fa struktúrába rendezett tartalmát, jobboldalt a kiválasztott mappa tartalmát láthatjuk.

Indítása:

Windows 7

Windows 10

Total Commander

Behívása:

Két ablakos

(aktív – passzív ablak)

Megjegyzés: a menüpontokban az egyes HOT-KEY -k szerepelnek a megfelelő funkciók mellett

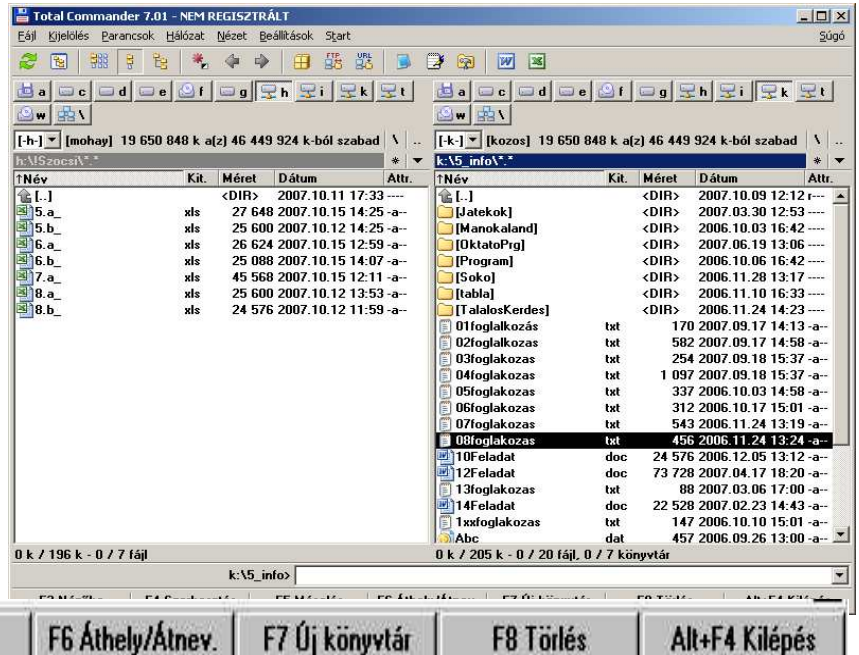
További funkció billentyűk (HOT key)

TAB ablak váltás

INS sorok kijelölése

Az F billentyűk használata

(Alsó menüsor)

F1 help üzemmód

F3 aktuális file behívása olvasásra

F4 aktuális file behívása beleszerkesztésre

F5 másoló üzemmód

F6 áthelyez (másol és töröl hasonló, mint [F5] + [F8])

F7 új aldirektoryk (alkönyvtárak) létrehozása; (fődirektor (gyökérkönyvtár): A:\, C:\, stb nem lehet!!!)

F8 törölő üzemmód (nemcsak üres aldirektorykat töröli)

ALT + F4 kilépés

A legördülő menüsorban és a eszköztárakban nagyon sok minden beállítható, illetve újabb lehetőségeket lehet elindítani.

Csoportos kijelölések:

Helyettesítő karakter *, !, ? pl.: *.doc, h*.*, stb.

- +** több file együttes kijelölése [F5],[F6],[F8]-ra vonatkozik
pl.: *.dat kiválasztja a **dat** kiterjesztéseket
e*.* kiválasztja az **e** betűvel kezdődőket
- kijelölés visszavonása (lsd. előző pontot)
- *** a kijelölés invertálása (lsd. előző pontot)

Könyvtár kezelés műveletei

1. Miért kell könyvtárszerkezet?

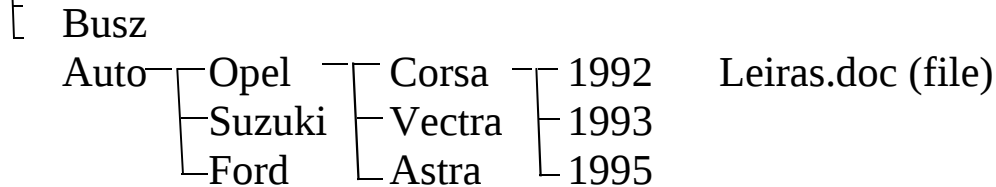
Hogy az állományainkat (dokumentumainkat) rendezetten tároljuk

2. Hogyan épül fel a könyvtárszerkezet?

Hierarchikusan (rendezetten, egymásra épülve)

Általánostól → konkrétig

Gyak0

3. Könyvtárnév létrehozásnak általános szabályai:

- **Nem használunk ékezetes betűket**
- **Kerüljük a szóközt**
- **Ne használjunk írásjeleket (.,;?)**
- **Ne legyen hosszú (10-20 karakter)**
- **Beszélő neveket használjon**
- **A könyvtár nevek között (lehetőleg) legyen összefüggés**
- **Használjunk Nagybetűket, kötőjelet vagy aláhúzást**

Gyakorlás

Hozza létre az alábbi könyvtárfákat (fastruktúra)

Gyak1

Egy

Ketto

Harom

Alma

Korte

Szilva

Kicsi

Nagy

Ellenőrzés után törölje az Alma könyvtárat

File kezelés műveletei

1. Miért kell a file?

Hogy az adatainkat állományba le tudjuk menteni újra felhasználás céljából, hogy legyenek futatható programjaink

2. Miért kell több különböző file?

Mert vannak programjaink, beállító állományok és különböző adatok
(Chat->beállító állomány, kép, szöveg filok)

3. Filenév létrehozásnak általános szabályai:

- **Nem használunk ékezetes betűket**
- **Kerüljük a szóközt**
- **Ne használjunk írásjeleket (.,;?)**
- **Ne legyen hosszú (10-20 karakter)**
- **Beszélő neveket használjon**
- **Használjunk Nagybetűket, kötőjelet vagy aláhúzást**

Gyakorlás

1. Indítsa el a **Paint** programot (Asztalról vagy a startmenü/kellékek)
2. Kattintson a **Fájl** menüre
3. **Mentés másként-re**
 - a. **Hely** beállítása: Doc (D:)
 - b. Könyvtártallózás (mentés könyvtára ->sajátkönyvtár\kep)
 - c. **Fájl név** megadása (01_gyakorlas)
 - d. **Mentés** gomb
4. Windows Intéző megnyitása->saját könyvtáron belül a **kep** könyvtár
5. File műveletek: **átnevezés**: töröld a file nevéből a 01-t
6. File műveletek: **törlés**: töröld a filet

Gyak2

Király

Nagy Lajos

Mátyás

Gróf

Andrássy

Széchenyi

József

Ferenc

Lajos

István

Ödön

Béla

Gyak3

Szep

Regi

Uj

Hapci

Misi

Elso

Masodik

Harmadik

Mano

Mai

Csunya

Boszi

Misi

Lajos

Könyvtár és file kezelés gyakorlati életben

1. Vírusok és egyéb kártékony dolgok

A kártékony elemek többsége olyan kód vagy programok, amelyek képesek önmagukat másolni, mindenféle operátori ellenőrzés nélkül, hálózaton vagy tetszőleges adathordozón keresztül más számítógépekre, ahonnan szintén tovább fertőzhetnek. Céljuk károk okozása a felhasználóknak és üzleti szektornak. Többfajtája van, és több féleképpen működnek.

- **Vírusok** elsősorban az állományokban okoznak károkat vagy „vicces” eseményeket hoznak létre (zenélés, képernyő pottyogás)
- **Lopó programok (trójai)** valamilyen adatot lopnak és továbbítanak a számítógép működéséről, titkos adatainkról, úgy hogy figyelik a működést (billentyű figyelés).
- **Spam (kéretlen levél)** céljai *zombi gépek* létre hozása, amely tovább küldi a spamet; kéretlen *reklám levelek* küldése; elárasztás, amellyel *működésképtelenné* tehető egyes szerverek
- **Fhising (adathalász)** olyan álüzenetek, melyek célja adatok kicsalása a felhasználóktól

Megelőzés, elhárítás

- Ne használjunk ismeretlen nem ellenőrzött programokat, internet helyeket
- Rendszeres adatmentés
- Használjunk védelmeket (vírus figyelő, spy (kémprogram figyelő), tűzfalat
- Felhasználók beállítása, jogosultságok, hozzáférések

2. Tömörítés

Adatok kisebb helyen történő tárolása, archiválás

- Veszteség nélküli
- Veszteséges (pl. képnél színvesztés)

3. Jogok

Üzleti (fizetős)

Részben, korlátos ideig ingyenes (shareware)

Ingyenes (freeware, GPL)

A jogtalan használat bűncselekmény!

Hozza létre az alábbi könyvtárfát (fastruktúrát) a saját könyvtárában!
Segítség képen az összetartozó könyvtárakat jelöljed egy-egy vonallal!

Gyak4

Osszesfilm
 30-asFilmek
 M-filmek
 Sz-filmek
 nem_P-filmek
Mfilmek
 Belakedvence
 Matyikedvence
 Scfi
 Krimi
 Ponyva
 Eletrajz
 Lajoskedvence

„Szürke” gombok

☐*: minden

☐+: kijelölés beállítás

☐-: kijelölés megszüntetésének beállítása

Karakter jelölők

*: tetszőleges karakter tetszőleges darab

. : minden állomány

?: egy darab tetszőleges karakter

1. Közös **K:** meghajtó **K:\filmboritok** könyvtárából másolja át mindent **H:** meghajtóban létrehozott könyvtárfa **Gyak4\Osszesfilm** könyvtárába!
(☐*; ☐F5 vagy (☐+; *.*; ☐F5)
2. Helyezd át az **Osszesfilm** könyvtárból a **Mfilmek** könyvtárba az **m** betűvel kezdődő állományokat! (☐+; m*.*; ☐F6)
3. Helyezd át az **Osszesfilm** könyvtárból a **30-asFilmek** könyvtárba a **3** -mal kezdődő állományokat! (☐+; 3*.*; ☐F6)
4. Helyezd át az **30-asFilmek** könyvtárból a **M-filmek** könyvtárba a **3?m** -mal kezdődő állományokat! (☐+; 3?m*.*; ☐F6)
5. Másold át az **Osszesfilm** könyvtárból a **xxsz** kezdődő állományokat a **Sz-filmek** könyvtárba! (☐+; ??sz*.*; ☐F5)
6. Az előbbi állományok neveit javítsd ki a tanult szabályok szerint!
7. Töröld az **Osszesfilm** könyvtárból azokat, melyek tartalmazzák a **ha** szót!
(☐+; *ha*.*; ☐Del vagy ☐F8)
8. Helyezd át az **Osszesfilm** könyvtárból a **nem_P-filmek** könyvtárba, melyek **nem** tartalmazzák **??p**! (☐*; ☐-; ??p*.*; ☐F6)

Hozza létre az alábbi könyvtárfát (fastruktúrát) a saját könyvtárában!
Segítség képen az összetartozó könyvtárakat jelöljed egy-egy vonallal!

Gyak5

```
Osszesfestmeny
  10-esfestmenyek
    B-kepek
    M-kepek
    nem_C-kepek
```

```
Szinyei-Kepek
  Korai
  Kesoi
    Szines
    Matt
  Eletrajz
  Dokumemtum
```

1. A Közös **K:** meghajtó **K:\festmenyek** könyvtárából másolja át az összes állományt az **Osszesfestmeny** könyvtárba! (*; F5 vagy (+; *.*; F5)
2. Az **Osszesfestmeny** könyvtárból a **Szinyei-Kepek** könyvtárba helyezd át a **Sz** karakterrel kezdődő állományokat! (+; Sz*.*; F6)
3. Az **Osszesfestmeny** könyvtárból az **Osszesfestmeny\10-esfestmenyek** könyvtárba helyezd át a **1** karakterrel kezdődő állományokat! (+; 1*.*; F6)
4. Az **Osszesfestmeny** könyvtárból az **Osszesfestmeny\M-kepek** könyvtárba helyezd át a **??_M** karakterrel kezdődő állományokat! (+; ??_M*.*; F6)
5. Töröl le az **Osszesfestmeny** könyvtárból azokat az állományokat, melyek tartalmazzák a **za** karaktereket! (+; *za*.*; Del vagy F8)
6. Az **Osszesfestmeny** könyvtárból az **Osszesfestmeny\nem_C-kepek** könyvtárba helyezd át azokat az állományokat, melyek nem **??_C** karaktersorral kezdődőnek! (*; - ; ??_C*.*; F6)
7. Az **Osszesfestmeny\nem_C-kepek** könyvtárban végez el a tanultak szerint a állományok átnevezését!